

Европейската икономика показва устойчивост, но енергийните рискове поддържат инфлационния натиск

Президентът на Европейската централна банка Кристин Лагард определи като основни характеристики на настоящата икономическа ситуация по-голямата от очакваното устойчивост на икономиката и по-ниската, но по-продължителна инфлация.

След края на двудневното заседание на Управителния съвет на Европейската централна банка Лагард посочи, че последните икономически данни са довели до изненади в две направления. Икономиката на еврозоната се е оказала по-устойчива от очакваното, което е довело до повишаване на прогнозите за растежа. В същото време инфлацията досега е била по-ниска от предвижданото, особено при храните, но се очаква да остане повишена за по-дълъг период.

По думите на Лагард именно съчетанието между устойчивостта на икономиката и продължителния инфлационен натиск стои в основата на актуализираните макроикономически прогнози.

Европейската централна банка повиши основните лихвени проценти

Европейската централна банка повиши основните си лихвени проценти за втори път през тази година с 0,25 процентни пункта. Решението е било взето единодушно и е свързано с нарастващия инфлационен натиск, предизвикан от енергийния шок.

Новите прогнози предвиждат средната инфлация да достигне 3 процента през 2026 година, 2,5 процента през 2027 година и 2,1 процента през 2028 година. За инфлацията без отчитане на енергията и храните очакванията са съответно 2,5 процента, 2,6 процента и 2,3 процента.

Европейската централна банка очаква икономиката на еврозоната да нарасне с 0,9 процента през 2026 година, с 1,4 процента през 2027 година и с 1,5 процента през 2028 година. Прогнозите за настоящата и следващата година са коригирани нагоре заради по-голямата от очакваното устойчивост на икономиката.

Кристин Лагард подчерта, че икономическите перспективи остават силно несигурни. Основните рискове са свързани с възможността за по-висока инфлация и по-слаб икономически растеж вследствие на енергийния шок.

Европейската централна банка ще продължи да определя паричната си политика въз основа на постъпващите икономически данни и ще взема решенията си на всяко заседание, без предварително да се ангажира с конкретна траектория на лихвените проценти.

Икономиката на еврозоната остава устойчива

Икономиката на еврозоната е показала устойчивост през Второто тримесечие въпреки неблагоприятното въздействие на енергийния шок. Растежът е бил широко разпространен както между отделните държави, така и между различните икономически сектори. Според оценката на Европейската централна банка тази тенденция вероятно е продължила и през третото тримесечие.

Промислеността продължава да отчита сравнително добри резултати, подкрепена от увеличените държавни разходи за отбрана и инфраструктура. Възстановяването на потребителското доверие оказва положително влияние върху сектора на услугите, а свързаната с изкуствения интелект активност се засилва при цифровите услуги, бизнес инвестициите и износа.

Пазарът на труда също остава стабилен. Безработицата през юли се е задържала на 6,4 процента, докато производителността постепенно се подобрява.

В средносрочен план частното потребление се очаква да бъде подкрепено от постепенното понижаване на цените на енергията и стабилния пазар на труда. Очаква се инвестициите в бизнеса и жилищното строителство да имат все по-голям принос за икономическия растеж.

Европейската централна банка отново постави акцент върху необходимостта от структурни реформи, стабилни публични финанси, опростяване и хармонизиране на правилата в рамките на единния пазар, ускоряване на енергийния преход и завършване на Съюза за спестявания и инвестиции.

Енергийните цени ускоряват инфлацията

Годишната инфлация в еврозоната се е ускорила до 3,3 процента през август спрямо 2,9 процента през юли. Основен фактор за увеличението са енергийните цени, при които темпът на покачване е достигнал 14,3 процента след 10,3 процента месец по-рано.

Според Кристин Лагард това се дължи както на по-високите цени на енергийните суровини, така и на значителното увеличение на маржовете при рафинирането на течни горива.

Инфлацията при храните е останала сравнително ниска – 1,2 процента, докато показателят, който изключва енергията и храните, леко се е понижил до 2,4 процента.

Засега не се наблюдава съществена реакция на заплатите спрямо енергийния шок. Възнаграждението на един нает е нараснало с 3,3 процента на годишна база през Второто тримесечие след увеличение от 3,5 процента през първото тримесечие. Подобряването на производителността е допринесло за забавяне на растежа на разходите за труд на единица продукция до 2,6 процента спрямо 3,5 процента.

Европейската централна банка очаква енергийният шок да загържи общата инфлация значително над целевото равнище през първата половина на 2027 година. Впоследствие се очаква влиянието на енергията да отслабне, като до средата на 2028 година то може да стане отрицателно. Според прогнозата инфлацията ще се върне към целевото равнище от 2 процента към края на 2027 година.

Очаква се по-голям ръст на цените на храните

Кристин Лагард обърна специално внимание на сравнително слабия ръст на цените на храните, който е бил по-нисък от очакваното.

Сред причините са благоприятните метеорологични условия в началото на годината, ограниченото прехвърляне на по-високите енергийни разходи върху преработените храни и промените в потребителското търсене.

Тези фактори ограничават възможностите на компаниите да прехвърлят изцяло увеличените си разходи върху крайните потребители.

Европейската централна банка обаче очаква инфлацията при храните да се ускори, ако енергийният шок се окаже по-продължителен. Засега косвените ефекти са ограничени, но рискът от появата на допълнителни инфлационни ефекти се увеличава с продължителността на високите енергийни цени.

Европейската централна банка запазва гъвкавостта си при бъдещите решения

Кристин Лагард не даде конкретни насоки относно бъдещото развитие на лихвените проценти. Тя подчерта, че решенията на Европейската централна банка се основават на три основни елемента – перспективите за инфлацията и свързаните с тях рискове, динамиката на основната инфлация и силата, с която паричната политика влияе върху икономиката.

По думите ѝ Управителният съвет обсъжда конкретното решение на всяко заседание, без да определя предварително бъдеща траектория на лихвените проценти.

Цифровото евро е свързано с европейския икономически суверенитет

Кристин Лагард определи цифровото евро като един от важните проекти за Европейската централна банка.

С разширяването на цифровите плащания според нея е необходимо парите на централната банка също да бъдат достъпни в цифрова форма. Сред основните мотиви е и стремежът към запазване на европейския суверенитет и контрол върху валутата и платежната инфраструктура.

Лагард изрази надежда европейските институции възможно най-скоро да постигнат споразумение по законодателната рамка за цифровото евро, което би позволило да започне тестовата фаза на проекта.

Подкрепата за еврото остава висока

Кристин Лагард посочи, че обществената подкрепа за единната европейска валута е достигнала исторически максимум, въпреки засилването на политически сили, които поставят под въпрос членството в еврозоната.

По думите ѝ около 82 процента от гражданите подкрепят еврото.

Президентът на Европейската централна банка подчерта, че основният мандат на институцията остава поддържането на ценова стабилност. Според нея стабилните цени създават по-добри условия за инвестиции и заетост.

Постепенното намаляване на баланса на централната банка също променя финансовата среда. Излишната ликвидност във финансовата система е намаляла от около 4,7 трилиона евро до 2,1 трилиона евро.

Настоящата икономическа картина показва, че европейската икономика запазва значителна устойчивост въпреки енергийния и геополитическия натиск. В същото време продължителното въздействие на високите енергийни цени остава основен риск за инфлацията и икономическия растеж, което поставя допълнителни предизвикателства пред бизнеса и икономическата политика в Европа.

Статия от екипа на Бургаската Търговско-Промислена Палата.